

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 29
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileri.
Manuscripte nu să inape-
lază.

De vorbă cu Goga.

Câte n'ai putea cuprinde sub titlul acesta! Câte n'ar putea să-ți destăinuiească sufletul mare al cântărețului „Pătimitorii noastre”. El, pentru care lumea cu toate șiretenile ei, nu mai are nici o taină! El, ai cărui ochi scrutători au descoperit toate ascunzișurile vieții, a cărui minte luminată nu cunoaște neștiința! Inimă largă, în care patimile au căzut zdrobite sub puterea lui de voință, unde răutatea omenească e crucificată de îndemnuri alese, un câmp plin de bogății sufletești, atât de rare la unii și atât de necunoscute la cei mai mulți. Duhul blândeții, în fața ori căror amenințări, loial în fața ori căror critici, vesel și plin de ironie cu intrigantii și fariseii, demn și cuminte în sfaturi, și ori de câte ori simte necesitatea de a da spuselor sale importanța ce li-se cere, așa e Goga atât în viața lui intimă cât și în acțiunile noastre publice, unde tocmai aceste calități împreunate cu seninătatea cugețării sale, l'au ridicat atât de sus. Iată de ce o convorbire cu Goga în jurul ori căru subiect s'ar învărti, iese din cadrul unei discuții obișnuite, și formează un material bogat, înflorit cu variații atrăgătoare, sentințe instructive, chemate să vindece rănilile sufletului obidit al vieții noastre românești. Și iată de ce printr'o indiscreție caracteristică tagmei noastre gazetărești, n'am putut păstra în sufletul meu cuvintele distinsului meu prieten, ci m'am simțit obligat să le redau publicului cetitor poate mai slabe, poate mai sărace în expresii, lipsite poate pe ici pe colo de coloritul frumos al cuvântului său meșter, tipărind însă în ele întregul reflex al inimei lui sincere și al gândirii sale curate.

Să mă ierte, dacă am abuzat cumva de sinceritatea cu care m'a învrednicit, căci am convingerea, că vorbele lui vor curăți atmosfera vieții noastre politice, plină de bănuiele și întixită de zvonuri și de neîncredere.

Sub îndemnul acestei convingeri am pornit, să-l caut. Și l'am găsit, la „noi acasă”. Departe, în cetatea medievală a șovinismului unguresc, unde Murășul înecă murmurul durerilor unui neam întreg. Dar totuși la „noi acasă!” De mult, umblasem și eu pe cărarea aceasta a durerilor. Un an și jumătate gustasem și eu din înstrăinarea amară a exilului, în care a fost aruncat de curind blândul nostru poet, nădăjdea visurilor noastre. Fiecare pas, care mă apropia de temnița Seghedinului, îmi reînvia trecutul în toată icoana lui înspăimântătoare. Necazuri, dureri, tânguiri veșnice ale tuturor tovarășilor, lipsa condannabilă de încurajare, toată spuza aceasta de amintiri duioase mă făcu sclavul unei melancolii, care începuse să-mi frământă toată ființa.

Mi-a trebuit un îndemn bărbătesc, ca să pot alunga vedeniile urite, ce căutau să mă turmenteze. După un ceas de umblet oboșit am ajuns în preajma cetății. Părea un mausoleu misterios, adâncit între ziduri înalte și mucegăite. Nici un zgomot, nici o vorbă, nimic nu trada totuși existența unei ființe omenești într'însul. Ferestrele întunecate se pietrificaseră par'că în mușenia lor. Zidurile umede păreau desgropate din întunerecul vremilor trecute. În curte bălăriile începuseră să-și întindă împărăția lor pustie. Unde ești tu fericit guvern al coaliției să dai din nou viață Seghedinului pustiu, să lași poboadele de robi martiri ai gândirii curate să bătătorească cu pasul lor greoi potecile durerii năpădite de iarbă! Să fi ajuns dreptatea să triumfe și la noi în țară, ea, care a fost surghiunită vreme atât de îndelungată! Așa mă gândiam, când mă urcam pe treptele închisorii, fără să mă ocup mult cu cele din jurul meu, ca omul familiarizat cu ele, — când deodată aud un scârțait de ușă și doi-trei pași sunând îndărâtnic pe cimentul coridorului.

Ridic capul și iată-l: e robul, cu obișnuita-i veselie în ochi, sprinten, vioi manifestând o mulțumire deplină, că a putut încheia fie și numai un foarte scurt armistițiu cu singurătatea, cu monotonia și cu plictiseala.

— Am venit să te văd, dragă prietene, al salut eu, strângându-ne cu căldură mâinile. Și ne-am pus pe vorbă, spicnind din toate câte ceva.

Cum însă timpul nu-mi permitea să bat câmpii și voinde să profit de întâlnirea aceasta prețioasă m'am pus a-l chestiona, în credința că răspunsurile talentatului nostru poet vor avea darul să edifice opinia noastră publică asupra multor frământări actuale, asupra cărora planează încă o misterioasă atmosferă. Iată cam în ce fel s'a desfășurat convorbirea noastră:

Cum te simți în închisoare? Cum suportă pierderea libertății? începui eu a-l ispiti.

— Cum să-ți spun... în închisoare mă simt foarte bine. Singurătatea nu poate fi decât binevenită pentru orice om care gândește... Și apoi eu, după feluritele hărțuiri de oari m'am împărțășit în vremea din urmă, am tot dreptul să-mi doresc câteva clipe de liniște... Poate nici odată nu m'a pătruns așa de intens ca acum nostalgia singurătății... Aș vrea să fiu lăsat în pace numai cu gândurile mele. Când stai așa închis într'o celulă și cetești o carte, vezi, că la urma urmei așa de puține binefaceri te așteaptă afară... De sigur că ții la libertate, că mi-se pare supremul dar pământesc pe pământ, dar, vezi, când mă gândesc că libertatea mi-a pricinuit atâtea nemulțămiri în timpul din urmă, atunci simt un fel de adăpost aici după zăbrele, un sentiment de liniște și siguranță și — ciudat — dar par'că aș vrea să fie cât mai departe ziua când reintru în vălmășagul de afară... Sunt impresii fugare astea...” răspunse poetul cu un gest, care trada un fel de indignare.

— S'ar părea că judeci cam aspru... observ eu. În sfârșit, avem și noi o opinie publică care răsplătește nemulțămirile...

— De opinie publică, — îmi luă el cuvântul — poate fi vorba în alte părți, în occident, unde societatea își are tradițiile ei culturale și morale, în Franța de pildă, unde cazul lui Dreyfuss a putut revoluționa o lume întreagă. La noi însă nu există încă precepte stabilite, anumite puncte fixe, pe cari să se poată sprijini conștiința publică. În cele mai elementare chestiuni balansările de judecată sunt la ordinea zilei și nu'mai pot închipui o mai mare greșală, decât să așopti astăzi o satisfacție din partea societății pentru sacrificiul de orice natură pe care'l aduci în favorul ei. Impulsul unei munci trebuie să și'l găsească omul totdeauna în sine însuși și să nu'l caute în aprecierea altora.

— Iaca eu cât ar trebui să fiu de zdrobit sufletește, dacă aș edifica pe așa zisa opinie publică, acum după învățămintele ce am putut trage din celebrul „caz Vaida-Goga!” Gândește-te, că a fost deajuns să apară din bun senin un singur articol de ziar al unui om indus în eroare, ca cel puțin jumătate din lumea noastră să poată spune liniștită că eu sunt un agent politic de talia lui Seghescu... Și doar eu, slavă Domnului, dacă n'am făcut altceva, am făcut totul ca de purtările mele de până acum să se fringă asemenea bănuiele. Și cu toate astea ai văzut, toată biata trudă mea, tot ce-am scris, ce-am vorbit, versuri, articole... toate fărămirile unei sbuciumări sufletești de ani de zile, toate s'au prăbușit într'o clipă în ochii mulțimei, făcând loc celui mai grozav spectru al tradării de neam...

— În alte părți activitatea intelectuală îi asigură unui om un scut moral. Aici însă știi ce s'a întâmplat. Au trebuit două luni de zile petrecute în aruncături de tren, în discuții și declarații, în telegrame și documente, cu juriu și fără juriu, a trebuit să vie domnul Stere dela Iași, să cheltuiască o energie extraordinară, ca să putem lămurii adevărul... Cât de pe partea trecutului meu puteam fi așa de ușor în pomelnicul trădătorilor alături de „amicul” meu Mangra... Să lăsam deci opinia publică, care cu aceeași ușurință te duce azi la Capitoliu, mâne la stânca tarpeică... Să ne gândim la conștiința noastră...”

I-am ascultat întreagă mărturisirea aceasta, și ca unul care trăisem momentele acestea dureroase, nu m'am putut abține de a nu-i completa indignarea:

— Adevărat, — zic eu — poate nici unul din martirii noștri, n'a fost petrecut la temniță cu atâta răceală și indiferență de unii oameni... Ziurul autorizat de pildă nici notă n'a luat, altele câte două rînduri neobișnuit de laconice... Când te gândești ce mai praznice erau pe vremuri!...”

Spusesem poate un cuvânt, care l-a alberat, căci interlocutorul meu mă întrerupse repede:

— Dragă prietene, eu nu sunt martir... Ideile mele despre jertfa ce-o datorește cineva poporului său mă fac să roșesc când aud acest epitet împărțit cu atâta dărnicie în timpul din urmă. Să mă ferescă Dumnezeu de toată păcăduirea cu care ne-a obișnuit școala veche: îmbrățișări, fripturi, discursuri, nume de strămoși... Dar averile astea sunt mai greu de suportat pentru un suflet discret, decât o lună de contemplație după ușile închiate... Când ar fi măcar un an, da așa... Cât despre indiferență, ce să zic? Știi parabola din Biblie: ieșit-a semănătorul să samone...

Și iarăși tăcu și se plimba abătut cu mâinile la spate dealungul odăii de primire. Imi dedeam seama, că nimic nu poate demoraliza mai mult o luptă, decât lipsa de entuziasm. Și de boala acesta noi suferim îngrozitor.

Dar timpul mi-era scurt și voiam să scormonesc sufletul gingaș al poetului până în adâncimile lui. Și așa am adus vorba de d. Popovici, care întrebunțase un mijloc atât de nedrept pentru desarnarea poetului în lupta la care se angajase. Zic:

Ce-o fi zicând oare, Aurel Popovici, apologetul... care n'a avut norocul să guste din această solitudine?...

Uite, grăi dânsul privind-mă în față. „Eu în locul tău, nu l-aș aduce în discuție pe marele meu antagonist... Să vezi... La spatele închisorii, câră Tisu este o fabrică de celuloză... Are un coș enorm. Mugeste de două ori pe zi, îmi reîmpăpătează el îndeajuns dușmăniile de-afară...”

Apropo de dușmăni. În timpul din urmă se publică în gazetele de dincolo o mulțime de aprecieri tendențioase la adresa „Tribunii” și a „Seară” și „Minerva”, sau de celățenii îndiguați din Brăila—București... Dar ai citit un articol al dlui deputat Ghica?...

— „Sunt informat despre toate. Ziarele de peste munți, cele mai multe, ori vorbesc din inspirații părtinitoare, ori dau greș fiindcă nu enunose lucrurile. E dispărută numărul publicistilor obiectivi și competenți, cari scriu în România despre țara noastră. Ai văzut că împotriva neadevărurilor lansate de „Universul” am fost siliți să dau telegrame de protestare, firește, fără nici un rezultat.

De articolul dlui Ghica nu-mi aduc bine aminte. Dsa este, dacă nu mă înșel, pretendent la tronul Albaniei. În ori ce caz mă bucur, dacă alături de Pind îl preocupă și Carpații printr-o pierdere. Dsa, mi-se pare, ne prezintă pe noi, ca pe niște răsăriți împotriva partidului național a cărui solidaritate am vroi s'o spargem printr-o disidență, pentru a crea temeiurile unei noi formațiuni de partid. Ori ce observator, petrecând cu oare-care atențiune frământările dela noi își poate da seama că ni-se atribuie pe nedrept aceste intenții pe cari nu le-am avut și nu le avem. Prin toate atitudinile noastre de până acum am dovedit că unitatea de partid este pentru noi o dogmă politică și că nu vrem să depășim cadrele organizației actuale. Activitatea noastră a fost de ordin pur publicistic și porcând din principiile fundamentale ale partidului național, privind prin prizma unei judecări critice fenomenele politice

și sociale dela noi, a cerut îndreptarea stărilor interne. De aceea n'am uzat de nici un mijloc prin care se pregătește o disidență: nici manifest câră mulțime, nici adunări de popor, nici vânătoare după aderenți. Nu s'a gândit nimeni la detronarea comitetului național, ale cărui greșeli am fost siliți să le reprobăm, nefiind în credințele noastre principiul infalibilității. Am socotit că în împrejurările actuale, după o serie de prăbușiri dureroase, e timpul sosit pentru a nu mai sta muți în fața neajunsurilor de acasă și a deschide prin observații critice orizonturi nouă în spiritul public. Că s'au introdus și atacuri personale, de sigur e foarte regretabil, dar eu nu le am pe conștiință. Una însă nu se poate contesta: lipsa ori cărei încercări de idei și tătănelile reciproce nu pot crea platforma unei regenerări politice și sociale...”

Atâta mi-a spus. L'am ascultat fără să-l întrerup, căci știam, că ori ce cuvânt al meu nu-l putea nici complectea, și nici mi-l putea strica convingerile. Voiam să mai știu un lucru, care frământă de prezent opinia publică: p a c e a, și așa arunca în discuție:

Apropo — ce păreri ai despre încercarea de a se face o împăcănire între ziarele „Tribuna” și „Românul”? Ce rezultate ar putea da o asemenea împăcănire?

— Nu pot să-ți dau nici un răspuns — aici în singurătatea mea nu pătrund veștile de afară... În orice caz aș voi ca nota personală a frământărilor dela noi, de care eu m'am ferit totdeauna, să dispară... Cât mă privește, eu nici odată n'am crezut că dela chestiunile personale s'ar putea aștepta altceva decât ceartă infructuoasă...

— Bine dar credințele intime... ideile... întregii eu.

— „Prietene, rosti poetul apăsându-se cu dreapta pe umărul meu: „credințele intime, ideile... astea nu se pot pune la carantină...” și mă privi lung cu ochii lui blăjini albaștri, ca și când ar fi voit să cerceteze dacă am înțeles adevărul acestor cuvinte...”

Și câte n'aș fi vrut să aflu dela dânsul. În singurătatea, ce ne împrejmua, ferți de zgomotul mulțimii și de privirile ei răutăcioase inima se deschide cu mai multă sinceritate și mintea lucrează sub îndemnul

curat al unei judecări neprihănite. Din nenorocire însă a trebuit să-mi iau cu mult prea de vreme rămas bun dela distinsul meu prieten, să îngădui acestui suflet abătut să se retragă iarăși în lumea gândurilor, a singurătății și a mîntului.

Gheorghe Stoica.

Ministrul de culte și seminariștii rom. din Orade. Din Budapesta se anunță că ministrul de culte contele Zichy Aladár va răspunde în ședința de Miercuri la interpelarea ce i-a adresat-o d. deputat Dr. Ștefan C. Pop în chestia eliminării teologilor români din seminarul rom.-cat. din Oradea-mare.

Prolongirea camerelor române. Miercuri, la 28 Februarie, s'a cetit în camerele române, de către dnii miniștri P. P. Carp și T. Maiorescu, următorul mesaj regal despre prolongirea camerelor române:

*Domnilor senatori,
Domnilor deputați.*

Având în vedere că sesiunea ordinară a corpurilor legislative se încheie la 15 Februarie, și considerind că mai sunt a se cerceta proiecte de legi importante, precum și bugetele. Eu prelungesc această sesiune până la 15 Martie inclusiv. Carol.

Proiectul reformei electorale — terminat. Un ziar german din Budapesta anunță, că după cum s'a sponit și pe culoarele Camerei, proiectul de lege al reformelor electorale e deplin terminat și că ministrul-președinte a și arătat deja proiectul următorilor bărbați politici: contelui Ștefan Tisza, contelui Albert Apponyi și contelui Iuliu Andrássy. Știrea aceasta a ziarului german e desmintită, ceea ce însă nu probează că ar fi lipsită de autenticitate. Un lucru e sigur anume: contele Khuen-Héderváry e însuși o creatură a intereselor oligarhiei feudale și nu poate să-și elaboreze proiectul decât în perfectă armonie cu celelalte creaturi ale regimului nostru pseudoconstituțional. Dar nu contele Khuen-Héderváry e omul, care să hotărască cadrele

Mark Twain.

O furtună.

Da, urmă d. de Mc Williams — căci aceasta nu era începutul vorbeii lui — frica de furtună e una din cele mai strașnice slăbiciuni, de care poate fi apucată o ființă omenească. Mai adesea o întâlnim la dame, ici-colo o află și la un câțel și câte odată chiar și la un bărbat. E o slăbiciune foarte supărătoare, căci mai mult ca ori-ce frică îi fură mintile omului și fiindcă nu o poți scoate din cine-va nici prin dovezi științifice și nici prin ironie. O damă, care ar avea curajul să-i privească diavolului drept în față — sau chiar unui șoareco — își pierde cumpătul și se sfarmă, când vede tremurul unui fulger.

Ei, și cum v'am zis, mă trezii la un tipăt nădușit, care venea de nu știu unde: „Mortimer, Mortimer!” Și după ce mi-am desmetecit cele cinci simțuri, mă ridicai, cum era întunerec, și am răspuns: „Evanghelino, tu mă chemi? Ce-i? Unde ești?”

„M'am inclis în camera de cămăși! S'ar cădea să-ți fie rușine, că stai acolo și dormi, când afară e o furtună atât de grozavă.”

„Ei, cum poate cine-va să-i fie rușine, că doar-me? Nu te înțeleg; un om nu poate să se rușineze, pe când doarme, Evanghelino!”

„Se înțelege, că asta n'o faci nici-odată, Mortimer, o știu eu bine!”

Auzii un plâns nădușit. De aceia-mi oprii niște vorbe aspre, ce eram pe cale să le zic, și-i vorbii astfel: „Unu pare rău, dragă, într'adevăr

că-mi pare rău. N'am voit s'o fac — vino afară — și —”

„Mortimer!”

„O cerule! Ce-i, dragă?”

„Mai ră-mi vine să cred, că încă tot mai gezi în pat?”

„De ce nu? Firește!”

„Scoală-te îndată! Cred că totuși ai putea să-ți păzești viața mai bine, cel puțin pentru mine și copiii mei, dacă nu ți-i nimic de tine!”

„Dar, dragă —”

„Înceată, Mortimer, tu știi că pe-o astfel de furtună locul cel mai primejdios e patul! În toate cărțile scrie așa. Inșă se vede că ție nu-ți pasă, tu cu toate aceste rămăi culcat și-ți primejduiești viața fără vre-o considerare. Dumnezeu știe de ce, poate că —”

„Dar' ce draeu, Evanghelino, nu mai sunt în pat, eu-s —”

Vorba fu întreruptă fără de veste de-un fulger, căruia i-a urmat tunetul, acompaniat de-un strigăt desperat al soției mele!

„Ei vezi, ce se întâmplă! O, Mortimer, cum poți fi atât de fărâdelege, să injuri pe-o astfel de vreme?”

„N'am injurat nimic! Și doară n'are a face s'ar fi întâmplat tot așa de bine și dacă n'aș fi zis nici un cuvânt și știi bine, Evanghelino, sau cel puțin ar trebui să știi, că dacă atmosfera e încărcată cu electricitate —”

„O, da, se înțelege că tu totdeauna ai dreptate, totdeauna, totdeauna! Nu înțeleg, cum poți să faci atâtea bazaconii, când știi că n'avem un paratrăsnet și că soția și copiii tăi sunt cu toții

expuși jocului soartei. Dar ce faci? Aprinzi un lemnișor? Pe astfel de vreme? Ce, ai nebunit?”

„Ce draeu, dragă, ce strică asta? Aici e întunerec, ca într-o vacă și —”

„Stinge-l, stinge-l iute! Voiești anume să ne nimicești pe toți? Tu știi doară că nimic nu atrage mai mult fulgerul, ca lumina!” (Fzt — poc! — bum — bolun — bum!)

„O, ascultă, vezi ce-ai făcut?”

„Cum? Un lemnișor cu pucioasă fără indoială, că poate atrage fulgerul, însă nu-l pricinuește — îmi dau capul. Și dacă pocnitura aceasta era hotărâtă lemnișorului meu — atunci a fost foarte rău țintită — o faptă, pe care dintr-o mie, abia unul poate îndeplini —!”

„Să-ți fie rușine obrazului, Mortimer! Stănu față în față cu moartea și tu mai poți vorbi atâtea prostii în momentul acesta solemn. Dacă poate nu dorești — Mortimer! —”

„Ei?”

„Ti-ai spus rugăciunea de seară?”

„Eu, — eu, eram tocmai pe cale s'o spun, când mi-a trăsnet prin cap, să socotesc cât fac de douăsprezece ori treisprezece și —” (Fzt! — bum — bum — bumerumbum — bang poc! —)

„O, suntem prăpădiți, nu-i scăpare. Cum puteai s'o niți pe-o astfel de vreme!”

„Atuncia încă nu s'a fost pornit furtuna. Nu era un nouaș pe cer. Cum puteam să bănuiesc că pentru un păcat atât de mic o să fie atâta vnet și tâmbălău? Cred, că nu e frumos din partea ta, să faci atâtea vorbă mare pentru asta, când știi, că se întâmplă foarte rar. Până acum n'am uitat-o nici-odată, de când cu marele cutremur de pământ, a cărui pricină tot eu am fost!”

vietei noastre constituționale din viitor, căci omul capabil să facă această operă mare trebuie să poată ține seamă de interesele mari ale populațiilor și nu numai de cele ale fosilelor feudale.

Episcopia gr.-cat. ungurească. În chestiunea aceasta ziarul „Az Est” află următoarele: În ce privește sediul noii episcopii, guvernul n'a luat încă o hotărâre definitivă. Probabil ea va fi înființată la Hajdudorog, dar nu e exclus nici ca ea să se înființeze la Nyiregyháza. Primarul din Nyiregyháza, Mayersky a fost ieri la contele Khuen-Héderváry și a obținut promisiunea, că guvernul va considera în primul loc interesele orașului Nyiregyháza. De altă parte contele Ioan Zichy, ministrul de culte, i-a spus că guvernul s'a hotărât deja pentru Hajdudorog, a adăugat însă, că de cumva orașul Nyiregyháza nu se va da înapoi dela anumite sacrificii, mai poate să speră într-o schimbare a hotărârii guvernului în favoarea orașului Nyiregyháza. Primarul Mayersky a mai fost și la secretarul general Jeszenszky, care i-a comunicat că în cazul când orașul Nyiregyháza ar prezenta o propunere concretă, poate să obțină încă sediul episcopiei. Primarul a convocat consiliul comunal și o hotărâre a consiliului se așteaptă.

Știrea aceasta adevărește un mare grad de optimism din partea potrivnicilor noștri. Noi mai așteptăm.

Demonstrația din Budapesta îngăduită. Prefectul poliției din Budapesta n'a voit să ia la cunoștință anunțarea partidului social-democrat că la 4 Martie va merge înaintea parlamentului pentru a manifesta în interesul votului universal. Prefectul de poliție și-a motivat refuzul cu pretextul că miile de oameni vor împiedeca circulația în jurul parlamentului.

Partidul social-democrat a renunțat la manifestația din fața parlamentului, rămânând ca manifestații să parcurgă numai stradele principale. În forma aceasta demonstrația a fost îngăduită de prefectura poliției.

Muncitorii din Arad vor manifesta și ei în ziua de 4 Martie, suspendând lucrul pe două ore.

Moștenitorul Bulgariei în România. Ni-se anunță din Sofia: Moștenitorul coroanei bulgare, principele Boris va vizita în Aprilie casa domnitoare a României. Trei zile va fi oaspele regelui Carol în București și va vizita apoi și perechea moștenitoare română la Cotroceni. Cu această

ocazie principele Boris va fi prezentat principesei Elisaveta. Moștenitorul bulgar va fi primit cu toate onorurile cuvenite. Se speră în Bulgaria că încântătoarea principesă română nu va refuza pe principele Boris. Serbările de încoronare a regelui Ferdinand s'au amânat până în August anume, în speranța probabilei înecării a caselor domnitoare.

„Consolidarea Ungariei”... „Deșteptarea” „trebuie să se bucure sincer” că Ungaria se „consolidează” prin activitatea prodigioasă a contelui Khuen-Héderváry. Acest conte care „este un noroc pentru țară”, care „pe lângă calitățile sale politice și diplomatice dispune și de o porțiune bună de răbdare, împerechiată cu iubire de patrie”, a „intrat în medias res, prezentând camerei legea armatei”, o lege care va consolida iubita noastră Ungarie, pentru că, mă rog, prioritatea reformei electorale față de sufragiul universal este absolut justificată și noi trebuie să ne consolidăm, doar suntem patrioți de... ultima speță. *Deșteptarea*... „trebuie să se bucure sincer”... împrenună cu noi, căci nu se putea un articol mai limpede ca cel de astăzi, care să mărturisească fără nici un încunjur intenția ei păcătoasă.

Firește, nici acum, după ce știm ce-a făcut dl. Arsenie Vlaicu prin ministerele din Budapesta, nu ne vine să ne întrebăm: „cât o fi costat dl-le director?”...

Raporturile noastre cu Italia. „Corriere della Sera” din Milano publică un articol al deputatului Torre, în care acesta atrage atențiunea asupra articolelor din presa vieneză privitoare la întreprinderea tripolitană și acțiunea flotei italiene.

Deputatul Torre spune: „Italia a dovedit, cu prilejul morții contelui Aehrenthal de ce sentimente amicale e însufletită față de Austro-Ungaria.”

„Presa italiană a relevat, cu ori ce prilej, tot ce ar putea contribui la accentuarea relațiilor cordiale între cele două țări și s'a arătat foarte obiectivă.”

„Cu toate acestea, presa vieneză a continuat cu atacurile ei împotriva întreprinderii Italiei și a cerut într-una ca Italia să fie silită a-și restrânge dreptul său de acțiune, uitând în același timp că Italia se află în război cu Turcia și n'ar tolera cu nici un preț să fie îngăduit de un al treilea, și mai ales de presa vieneză.”

Ziarul „Corriere della Sera” mai observă că ieșirile presei vieneză nu pot ajuta de loc cordialitatea relațiilor dintre statele aliate

Scandal în Cameră.

Volnicia președintelui Náray.

Un succes al obstrucției.

Ce era de prevăzut s'a întâmplat în ședința de azi. Felul volnic al președintelui de-a interpreta regulamentul intern în favoarea partidului guvernamental a provocat un scandal enorm. Președintele Náray — bine cunoscut de pe vremea când, tot din fotoliul de președinte, săvârșea cele mai mari ilegalități față de deputații români din Camera coaliției — s'a lăsat răpit de patimă și a făcut bucăți coala de hârtie prin care justhiștii cereau ședință intimă.

Procedul acesta a deslăuit o furtună ne mai pomenită, care l'a silit pe Náray — după ce a fost insultat în termenii cei mai violenți — să suspende ședința.

Scenele furtivoase de azi au fost provocate de o mică inversiune a ordinii de zi în uz până acum. La propunerea lui Antal Géza în ședința de ieri se hotărâse ca raporturile președintelui să se facă la sfârșitul ședinței. Camera să intre numai decât în discuția reformelor militare.

La noua tactică justhiștii au răspuns cu efect. Au provocat discuție în jurul verificării sumarului ședinței de ieri, făcând propuneri de modificări și cerind înaintea fiecărei votări suspendarea ședinței și numărarea deputaților.

Încercările președintelui Náray de-a zădărnici planurile justhiștilor s'au terminat cu un succes al obstrucției: *partidul justhișt a silit Camera întrunită până la orele 4 și n'a cedat până ce președintele n'a admis ședința intimă cerută de justhiști pe care o refuzase în 3 rânduri.*

În cele din urmă apoi a fost silit să-și ceară scuzele și să-și exprime regretele pentru procedul său.

„O, cum vorbești tu Mortimer! Ai uitat acum ciurma cea?”

„Dragă mea, tu totdeauna îmi pui în cărea și ciurma aceia și eu cred, că asta nu se poate! Cum se poate că un păcat atât de mic comis de mine, să aibă urmări atât de grave? Cutremurul de pământ îl iau asupra mea, dacă vorești numai decât, fiindcă s'a întâmplat în vecini, însă mai bine să mă ia dracul, decât să fiu pricina tuturor —” (Fzt. bum, bum, belum, bum, bang!)

„O, Doamne, o doamne, de bună seamă că a trăsnet unde-va. Nu vom mai vedea lumina zilei; și apoi când nu vom mai fi voi putea fi satisfăcut, știind că vorba ta fără-de-lege — Mortimer!”

„Ei, ce-i iară?”

„Voacea ta parcă ar veni — Mortimer, tu stai într'adevăr lângă căminul deschis?”

„Fără îndoială, că asta e fărădelegea mea din clipa aceasta!”

„Mergi iute de-acolo. Pare-că te-ai hotărât într'adevăr să ne prăpădești pe toți. Nu știi, că nu

e conducător mai bun pentru fulger, ca un cămin deschis? — Unde te-ai așezat?”

„Aici, la fereastră!”

„O, pentru Dumnezeu, ți-ai pierdut de tot mințile? Fugi de-acolo, da iute! Și copiii cei mici știu, că e primejdios, să stai la fereastră, când afară vremuiește. Dragă, iubite, eu știu, că n'om mai trăi mult — Mortimer!”

„Da!”

„Ce foșnet e acesta?”

„Eu-s!”

„Ce faci?”

„Caut să prind vre-un capăt al patalonilor mei.”

„Aruncă iute treaba. Doar nu-i voi să-ți imbraci hainele pe-o astfel de vreme? Nu știi, că, cum zic toți învățații, lâna atrage fulgerul? Și tu faci totul, ce numai poate mări primejdia! Ce cânti? Ce ți-a venit în cap?”

„Ei, ce poate strica?”

„Mortimer, ți-am spus odată, de-o sută de ori, că cântarea produce în aer oscilațiuni, cari in-

terup curentul electric și — Dumnezeu, ce deschizi nșă?”

„O, Doamne, auzi tu, femeie, și aici e primejdie?”

„Primejdie? Moartea! Orice om cult știe că a produce un curent de aer înseamnă tot atâta, cât a atrage fulgerul! Ai închis-o numai pe jumătate: închide-o bine și fă-o iute, ori suntem perduți! O, e ceva grozav să stai la un loc ca un nebun pe o astfel de furtună! Mortimer, ce faci?”

„Nimic, învăț cepul dela apă, în odzia asta e o înadușală, să mori, trebuie să-mi răcoresc fata și mâinile!”

„Îmi pare rău, că ai pierdut și câtă minte mai aveai. Și dacă nimereste fulgerul odată un alt lucru, dă de zece ori în apă. Închide-l iute! O dragă, văd că nimic pe lumea aceasta nu ne mai poate scăpa, eu cred — — Mortimer, ce-a fost asta?”

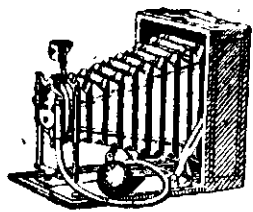
„Era o blăst... era o icoană, pe care-au dat-o jos.”

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Grener-lacăt englezesc, cocoș automat 22 fl., Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., *Drilling*, *Browning* de 16 calib, Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hamerles *Drilling*, *Springer* și *Kierner*, *revolvere*, *pistoale* se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vânat: **RADO**, Budapest, IV. r., Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss-, Görz- aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat

Rectificare.

În nrul 36 al ziarului nostru s'a publicat știrea că d. Matei Voileanu, asesor consistorial în Sibiu, fiind zilele trecute la Budapesta ar fi avut consfătuiri cu Mangra, Eugen Brote și Arsenie Vlaicu în chestiunea ziarului mangrist ce ar fi să se întemeieze. Știrea aceasta am luat-o după ziarele ungurești.

Cetim însă în *Telegraful Român*, că d. Matei Voileanu nu știe nimic de o astfel de consfătuire și luăm cu plăcere la cunoștință aceasta, publicând declarația părintelui Voileanu pentru deplină lămurire.

Declarație.

În ziarul „Budapesti Hirlap” din capitală s'a publicat știrea, că eu am luat parte la o consfătuire ținută acolo cu domnii: arhimandritul vicar Vasile Mangra, deputat dietal, Eugen Brote și A. Vlaicu, în scopul înființării unui jurnal guvernamental, și din incidentul acesta ziarele „Tribuna” și „Românul” din Arad pun în discuțiune persoana mea.

Declar, că eu nu am luat parte la o asemenea consfătuire, n'am fost invitat la o asemenea consfătuire și n'am cunoștință de asemenea consfătuire.

În zilele de 15 și 16 Februarie a. e. st. n. am fost în Budapesta în ministerul de culte în afaceri oficiale, trimis din partea consistorului arhidiecezan, spre a se regula definitiv afacerea cu regulamentul pentru examenele de calificatiune învățătoarească, care afacere e pendentă de azi de zile.

Deoarece sunt pendent și alte două chestiuni de interes general pentru școlile noastre, anume, chestiunea ridicării unui nou edificiu al școlii comerciale, și chestiunea cu fondul de pensii al profesorilor dela școlile medii și cele comerciale din Brașov și Brad, ea să li-se socotească la pensii și considerabilele întregiri dela stat, și în minister a trebuit să întrevin și în afacerile acestea, am rugat pe directorul școlii comerciale Arseniu Vlaicu, să fie și el prezent cu mine, când vom întrevin la minister în ambele aceste afaceri.

Care a fost și care este ținuta mea în afacerile

noastre de afară și un fânar se arată în fereastră orbindu-ne; o voce aspră zise: „Pentru Dumnezeu, ce s'a întâmplat?”

Fereastra era plină de capete omenești și capetele pline de ochi, cari priveau lung la cămeașa mea de noapte și la îmbrăcămintea mea, ca de război. Scăpai clopotul, mă sculai buimăcit de pe scaun și zisei: „Nu-i nimic, oameni buni; știți din pricina furtunei, voiam să feresc fulgerul.”

„Furtună? Fulger? Ei de Me Williams, ți-ai eșit din minte? E o frumoasă noapte instelată: nici vorbă de furtună!”

Privii afară și eram atât de uimit, încât o bucată de vreme nu putui scoate un cuvânt. Apoi zisei: „Nu înțeleg, printre perdele și geamuri am văzut lămurit cum tremură fulgerul și am auzit doară și tunetul.”

Oamenii se puseră jos și se prăpădian de râs — doi chiar muriau de râs.

Unul dintre cei rămași în viață zise: „Da, cum de nu v'ați gândit să deschideți oțără fereastra și să priviți afară spre dealurile cele. Acea ce-ați auzit era șgomotul tunurilor, și acea ce-ați zărit era focul lor. Știți, că tocmai spre miezul nopții ne-a vestit telegraful, că Cleveland a fost numit president, și de-asta toate aceste!”

„Da, de Twain, cum am zis și la început”, urmă d. Wilms, sfaturile, cum să te ferești de fulger sunt atât de bune și de nenunțate, încât nu înțeleg, cum de fulgerul mai nimerește și oameni.”

Zicând acestea își strînse catrafusele și parașutele și eși, căci trenul sosise în târgul lui.

Trad. de L. T. L.

acestea, o știu bine cei interesați; ce am făcut în minister în afacerea aceasta, o știu cei competenți.

Acesta este adevărul în afacere.

Sibiu, 16/29 Februarie 1912.

Matei Voileanu,
asesor consis.

Scrisori din București.

Curiozitățile intelectualilor noștri. — Două neamuri. — Piesele streine. — Mihai Viteazul pe scenă.

București, 17 Febr.

Nici un popor nu poate spune despre intelectualii săi că au o mentalitate mai curioasă decât a intelectualilor noștri. La noi toate se petrec pe dos. Intelectualul român se aprinde și protestează în contra barbariilor cauzate de șovinism. Se revoltă când aude despre mijloacele folosite de unele neamuri pentru a desnaționaliza pe altele. Și, cum soartea a făcut ca o parte a poporului nostru să trăiască în țări în cari supremația politică o au popoarele șoviniste, intelectualul român are un sentiment de dispreț motivat față de uneltirile tuturor acestor adversari, cari năzuesc să ne răpească limba. La întrunirile publice, în discuții particulare, în scrisul său, intelectualul român își manifestă întreg desgustul față de cei cari prin forță brutală vor să-i desnaționalizeze frații.

Un intelectual român are de pildă oroare față de șovinismul unguresc. Gândul că acolo, în țara în care urmașii lui Arpad stăpânesc, sufer insulte cei de un sânge cu noi, îl face să nu recunoască nimica bun la cei ce ne urăsc pe noi. Limba ungurească este ceva imposibil de învățat, cultura ungurească e falsă. Șovinismul de care este imbibată a făcut-o așa de unilaterală. La un curs al său, d. O. Densușianu a stărut mult asupra acestui păcat al culturii ungurești, care grație șovinismului, a rămas izolată.

Și cu toate acestea cercetați afișele teatrelor din țară. O să vă surprindă cu siguranță numărul mare de seri pe cari le-au ocupat piesele ungurești. Cetiți și dările de seamă ale cronicarilor teatrali. Veți vedea simpatia cu care vorbese despre aceste piese, dintre cari unele au făcut serii. „Diavolul”, „Taifun”, „Ofițerul”, „Husarii” sunt ascultate cu plăcere de același intelectual român, care nutrește în sufletul său desgustul față de tot ce este unguresc. Aplaudă și esplică. Și doar sunt producțiunile celor mai declarați adversari ai aspirațiilor noastre. Și doar în unele opere vezi bine cum autorul textului muzical a întrebuițat frumoasele motive românești, dându-le drept bunuri luate din averea sufletească a poporului unguresc. Câteva zorgoane la sfârșitul frazei muzicale dintr'o ardeleană sau țarină, dintr'o doină sau horă, dau melodiei, pe care o recunoști că e a poporului tău, o înfățișare monstruoasă, o nuanță străină, așa după cum spoiala culturii streine face din individul renegat un monstru.

Dar cel puțin de s'ar arată acestui public de intelectuali români, cari urăsc pe unguri dar aplaudă serisele lor, operele de seamă din literatura ungurească. Dar departe așa ceva. Iată de pildă cea mai nouă piesă ungurească ce se joacă în România. „Ofițerul” lui Molnar. O piesă de o naivitate copilărească. O intrigă obișnuită în cele mai naiv concepute anecdote populare. Individul care se deghizează și, deghizat face curte femeii lui, ea să se convingă dacă ea îl iubește sau nu. Cum ar zice Românul, un biet creștin care-și fură singur căciula. Acțiunea iară foarte simplistă, personagiile cât se poate de fade, blege. Nici o schinteire de cugetare, nici o străfulgerare de gândire aleasă, de spirit de observație. Incheierea care vrea să fie de spirit e banală, mai banală decât toate dialogurile din restul piesei.

Toate aceste calități nu împiedecă însă pe intelectualul român iubitor de teatru să-i găsească acestei piese merite, să meargă să o vadă reprezentată. Se face cheltuieli cu montarea astor fel de piese. Și, după cât se pare, autorii lor dela Budapesta, conform legii, își ridică partea lor din

încasări. Și nimeni nu se gândește că avem și noi o mișcare teatrală a noastră. Bună, rea, dar e a noastră. Se scriu și la noi piese cu subiecte destul de frumoase. Se tratează în ele, cum întâlnim de pildă în piesele dlui G. Diamandy, chestiuni de interes universal. Se dă o deslegare problemelor celor mai complicate sufletești. Așa este de pildă „Bestia” iar mai acum în urmă piesa „Dolorosa”, despre care presa se exprimă în termeni elogioși. Și câte alte lucruri frumoase, câte deslegări ingenioase întâlnim în alte piese ale autorilor români. Câte probleme, care ne interesează nu numai pe noi, ci pe toți.

Ne-am întrebat vre-odată, asistând la reprezentarea pieselor străine, de ce străinii, ale căror opere noi le apreciem, nu au tradus și mai ales nu au reprezentat nimica din autorii noștri? Cel puțin ca chestie de reciprocitate, ca dovadă de dorul ce-l au ei de a cunoaște și manifestările sufletești ale noastre? Nu ne-am întrebat, căci nu prea obișnuim să ne punem astfel de întrebări. Căci mentalitatea noastră este formată într'un chip ciudat. Suntem niște oameni de cari străinii ar avea tot dreptul să zîmbească.

*

Și, uite, o frumoasă, o laudabilă pildă a dat d. Emil Gârleanu, directorul teatrului Național din Craiova, punând în repetiție piesa teatrală a dlui N. Iorga, „Mihai Viteazul”. Piesa se va juca în zilele Paștilor, cu ocazia unor mari serbări populare, la cari talentatul scriitor și harincul director de teatru va invita și pe Români din afară de regat spre a asista la aceste serbări, spre a simți o clipă fiorul mândriei naționale și al încrederii în puterea noastră de viață, văzând pe scenă figura celui ce pentru o clipă a reușit să introducă în faptă un vis frumos, după care generațiile cari au urmat, au plîns, pentru care cei ce vor urma vor suferi și vor aduce jertfe.

I. U. Soricu.

Povestea prigonirii dela Oradea-mare.

„Solia Satelor” din Cluj publică scrisoarea unuia dintre cei 16 teologi români eliminați din seminarul romano-catolic din Oradea-mare.

Fiind această „povestea a prigonirii” dela Oradea cea dintâi povestire autentică a celor săvârșite de cătră cei puși în fruntea seminarului latin, o publicăm și noi în întregime.

La finea lunei Ianuar Coza fiind morbos, Bonea l'a cercetat în infirmărie (chilia bolnavilor). A început să vorbească cu el românește. „Infirmaristul”, unghur fiind, îndată i-a făcut observație și l'a agrăit zicându-i:

— „Vorbește ungurește, ca să te înțeleg și eu, căci am drept să știu ce vorbești!”

Bonea i-a răspuns:

— „Noi vorbim în limba noastră maternă, la care avem drept și la care ținem mult!”

Cu aceasta Bonea s'a dus la prefectul Patkay și l'a întrebat, pentru ce nu-i permis a vorbi românește în infirmărie? La ce prefectul Patkay i-a răspuns, că: da, poate (vorbi românește), numai întâi să zică „pardon, că voiesc să vorbesc românește.”

Bonea s'a dus și i-a spus-o aceasta infirmaristului. Infirmaristul i-a zis:

— „Eu nu știu cum poate vorbi prefectul cătră mine într'un chip, iar cătră tine altcum.”

Bonea cu aceste s'a depărtat din infirmărie. Infirmaristul imediat a arătat aceasta prefectului.

În ziua următoare, dimineața, Bonea și Chirvai s'au dus la prefectul, să vadă cum e cu „pardonul” acesta? Prefectul le-a răspuns, că el cu totul altcum îl înțelege, însă cum? — nu le-a spus. Atunci merge Bonea cu prefectul la infirmarist și declară prefectului — neținându-se de cuvântul pardon — în infirmărie, că:

— Nu-i iertat a vorbi (românește) numai ungurește, ca să înțeleagă și să știe și infirmariștii ce vorbesc respectivii (români).

Vine apoi amiază. La masă vorbește Bonea colegilor săi despre „pardonul” prefectului și se miră cum îl poate înțelege altcui? Un ungar, Bartha, din curs III, mai ascuțit la urechi, dela altă masă zice și el colegilor săi: că:

— Bonea așa mințește, ca și cum ar ceti dintr-o carte.

Ieșim dela amiază, apoi s'apucă Bonea cu Bartha la discută și ceartă. Bartha văzând că în discută și ceartă n'are drept, a început a-l înzulta în tot chipul. Bonea la toate astea n'a zis nimic, ci s'a dus la rector să-și ceară satisfacție. Inșă rectorul nefiind acasă, Bonea s'a întors înapoi acasă, căci rectorul șade peste drum în seminar, iar pe ambii îl așteptă Bartha, care l'a întrebat: ce a isprăvit cu rectorul? Bonea i-a răspuns:

— Rectorul nu-i acasă, dar „Dacă se uită măgar în oglindă măgar vede, astfel nici eu nu iau în seamă lovitură lui de copită și cu asta socețese încheiată toată afacerea”.

La cină apoi s'a întâmplat, că Bartha a ținut o vorbire, fără îngăduința nimănui, cu toate că el a zis, că prefectul i-a dat permisiune, însă aceasta nu-i adevărat, pentru că Bonea a întrebat pe prefect despre asta și i-a zis că nici știre n'are despre vorbirea lui Bartha. In aceasta foarte rău a vătămat nu numai pe Bonea, ci în general pe toți românii, numindu-ne:

„Proști, incuți, obraznici.”

Cu asta am ieșit dela cină. Bartha a chemat pe cei dela o masă cu el în muzeu și de nou ne-a înzultat cu mai sus, pe toți, în potriua căror înzult n'a mai sărit Bonea să se apere, zicând că nu-l ține demn să mai stea în vorbă cu el, ci au sărit alți doi români, Iuliu Sabo și Popan, cerând lui Bartha să-și retragă cuvintele și tot ce a zis până atunci. Inversunarea era foarte mare. Signalul dat cu elopotelul, care ne chema la rugăciuni și meditație, a întrerupt discută.

In ziua următoare, înainte de amiază, prefectul Pataky a încercat să ne împace pe români cu latini, dându-ne dojană tuturor (și românilor și latinilor), spunându-ne totodată, că înec privește limba de conservare afară de rector (prânzitor) e permis (a vorbi) ori cum, ori unde. Iar dacă cumva în societatea alor câțiva români ar fi barăm un latin, bunăcuviința aduce cu sine să vorbim în limba înțeleasă și de acel respectiv. Aceasta am aprobat-o și noi. Inșă era o imposibilitate, căci un latin îndată ce vedea mai mulți români laolaltă, ca un haiduc (pandur) și drăculeț îi vedeai numai decât mijlocul nostru. Și a mai zis prefectul Pataky:

— Cu acotasta toată chestia o țin încheiată.

Inșă abia ieșim afară din muzeu și Bartha iarăși strigă în gura mare, că în toate ce le-a zis despre Bonea și ceilalți români le susține și pe mai departe. Bonea n'a zis nimic ci s'a dus la duhovnicul teologilor, Dr. Lestyán, care zadarnic a încercat să împace mai ales pe Bartha cu Bonea, că Bartha și de acum înainte zicea că susține ceea ce a zis.

La toate acestea dintre români n'a zis nime nimic, ci s'au făcut toți că le-au uitat ca și când n'ar fi fost.

Apropiindu-se între acestea ziua onomastică a rectorului Lányi și a vice-rectorului, după cum era datina la onomastica oricărui superior, conducătorul corului, teolog latin, ne chiamă la cor pe toți, însă noi românii am spus că nu putem merge, până nu ni-se va da satisfacție pentru insultele lui Bartha, din partea lui de bună voe, ori silindu-l superioritatea să-și retragă cuvintele, ori Bartha să nu fie și el în cor. La acestea conducătorul ne-a părât la rectorul, care ca o fiară sălbatecă momentan a fost între noi, luându-ne la în-

trebări de ce nu mergem la cor? Spunându-i noi cauza, ne-a dojenit, întărind totodată și el ceea ce a zis Bartha despre noi, și ne-a poruncit să mergem la cor. La porunca asta toți românii ne-am supus și ne-am dus la cor. Alta ce puteam face?

In ziua următoare apoi, ductorii I și II, la 12 ore fără un sfert, ne anunță, în muzeu, legea cea nouă, poruncită de rectorul Lányi, anume: nici în muzeu, nici în rector, nici pe ambii, nici la plimbare, nici la casina catolică, cu un cuvânt: nu-i permis nici unde a vorbi românește. La toate acestea noi românii foarte ne-am întristat, cum se poate să fie așa, când prefectul numai de curind ne anunțase, că afară de rector ori unde e permis. (Se înțelege, de nu va fi între dâșii și un latin).

Ziua aceasta trece cum trece. Vine apoi ziua următoare, când îi citează Bonea lui Pasca, în timpul liber de 15 minute dintre prelegeri, ceva din Caragiale. La aceasta ductorul primar, deși era cam de vre-o zece pași de el, totuși îl provoacă să se țină de legea publicată. Bonea îi răspunde că orice lege s'ar aduce, dar ca să nu vorbească românește nu o poate face. Ductorul îndată îl părăște la prefectul Pataky, iar prefectul rectorului Lányi. Rectorul îndată după amiază ține conferință asupra lui Bonea, în care îl și eliminează. Sentința ni-se cetește din partea prefectului la 5 ore seara. Numai decât după ceteră ne întrebă Pataky, prefectul:

— „Ki azonositja magát Bonéval? (Cine se identifică cu Bonea?)”

La asta noi toți clericii români, răspundem într'un glas:

— Și eu, și eu și eu...

Prefectul acum îndată dă poruncă să se strângă dela noi cărțile de studiu și a ieșit afară. Iar noi ne-am adunat toți laolaltă, hotărându-ne ce-i de făcut?

In urma hotăririi noastre, toți românii ne-am dus în corpore la vicarul nostru episcopesc Dr. Florian Stan, fiindcă episcopul Radu nu era acasă, și i-am raportat tot lucrul, iar după aceea ne-am întors în seminar.

In ziua următoare la 10 ore, dimineața, sosește vicarul general Dr. Stan la rectorul seminarului, de unde la 12 s'a dus acasă cu hotărîrea că după amiază la 2 și jumătate vor continua chestia. Rectorul i-a pus și termenul, că adică la jumătate la 3 punct. După amiază într'adevăr și vine vicarul nostru și voiește să intre pe poartă. Portarul, se vede, știind pe cine caută și în ce treabă umblă, zice vicarului Dr. Florian Stan:

— Două și jumătate punct au trecut deja, rectorul e ocupat.

Inșă vicarul, om pătit și umblat în lucruri de acestea, își scoate ceasul, caută și vede că mai sunt 3—4 minute până la jumătate la 3 punct. Dă de știre aceasta prin servitor rectorului celui ocupat și numai după asta i-au dat voie să intre.

Continuând chestia cu Lányi, pe la 3 ceasuri ne cheamă Dr. Stan, prin serisoare, la locuința rectorului. Intâi vorbește vicarul, care, după informațiile rectorului, ne-a dojenit foarte, zicându-ne, că după cum e informat din partea rectorului noi mințim și că noi am făcut un paș greșit, în urma cărnii, de nu vom avea pe partea noastră dreptatea, vom fi dați afară din sânul clerului. Vorbirea vicarului Stan am ascultat-o cu toții liniștiți. După asta a dat rind rectorului să pună întrebările referitoare la chestie. Lányi, rectorul, însuși nu știa ce întrebări să pună și cu ce să înceapă toată pertractarea. Cuvintele numai bolborosind le zicea, ba de nu era la spatele lui prefectul Pataky și ductorul primar Walner, cari îi tot șopteau ce să zică, stătea ca un mut.

(Sfârșitul va urma).

Pentru luminarea poporului.

Prelegeri populare în desp. Teaca al „Astreii”.

Apelul adresat de biroul central al Asociației din Sibiu către directorii despărțămintelor a găsit și găsește răsunet tot mai viu nu numai în despărțămintele vechi cari și până acum au desfășurat o activitate laudabilă, ci și în despărțămintele de curind înființate.

Despărțământul *Teaca* al Asociației s'a alăturat la șirul despărțămintelor harmonice, hotărînd și el ținerea unui însemnat număr de prelegeri populare în comunele mai expuse ale despărțământului.

Aceste prelegeri vor avea loc în șirul următor:

14 April în *Pintic*: va vorbi d. I. Hossu despre Sădirea viei. — d. S. Cibuletean despre Folosul timpului. — d. S. Pinteș despre Cultura pământului.

14 April în *Iuda*: d. Dr. E. Bran despre Importanța meseriilor la români. — d. O. Savu despre însemnătatea culturii și foloasele ei. — d. E. Birtolonu despre Insoțiri.

21 April în *Budurlău*: d. Dr. E. Bran despre Asociațiune. — d. N. S. Aron despre Alcool. — d. Dr. I. Vesian despre Datini rele.

21 April în *Bratfalău*: d. Dr. Bran despre Asociațiune. — d. N. S. Aron despre Alcool. — d. Dr. I. Vesian despre Datini rele.

21 April în *Șopter*: d. I. Hossu despre Sădirea viei. — d. P. Radu despre Stupăritul. — d. L. Voda despre Creșterea vitelor.

21 April în *Sântu*: d. I. Pop despre Păcatele luxului și urmările sale. — d. I. Dredetian despre Lux. — d. P. Gora despre Lucrarea pământului.

28 April în *Ocița*: d. S. Cibuleteanu despre Folosul timpului. — d. V. Tureu despre Legea comunală. — d. P. Radu despre Stupărit.

28 April în *Săplac*: d. E. Birtolonu despre Insoțiri. — d. O. Sacan despre Însemnătatea culturii și foloasele ei. — d. I. Dredetianu despre Lux.

5 Mai în *Cibuleu*: d. I. Hossu despre Sădirea viei. — d. P. Radu despre Stupărit. — d. V. Tureu despre Legea comunală.

5 Mai în *Ufalău*: d. I. Dredetianu despre Lux. — d. I. Pop despre Păcatele luxuriei și urmările rele. — d. I. Câmpeanu despre Economie.

12 Mai în *Lamperd*: d. Dr. E. Bran despre Asociațiune. — d. N. S. Aron despre Alcoolism. — d. Dr. I. Vesian despre Datini rele.

12 Mai în *Fiscu*: d. Dr. E. Bran despre Asociațiune. — d. N. S. Aron despre Alcoolism. — d. Dr. I. Vesian despre Datini rele.

12 Mai în *Filipiș*: d. S. Cibuleteanu despre Folosul timpului. — I. Dredetian despre Lux. — d. P. Gora despre Lucrarea pământului.

2 Iunie în *Silvaș*: d. E. Bran despre Asociațiune. — d. N. S. Aron despre Alcoolism. — d. Dr. I. Vesian despre Datini rele.

2 Iunie în *Ormeniș*: d. Dr. E. Bran despre Asociațiune. — d. N. S. Aron despre Alcoolism. — d. Dr. I. Vesian despre Datini rele.

2 Iunie în *Comlod*: d. I. Hossu despre Sădirea viei. — d. S. Pinteș despre Cultivarea pământului. — S. Cibuletean despre Folosul timpului.

9 Iunie în *Cosma*: d. I. Hossu despre Sădirea viei. — d. I. Pop despre Păcatele luxuriei și urmările rele. — d. I. Dredetianu despre Luxul în popor.

9 Iunie în *Sângheorgiu*: d. Dr. E. Bran despre

Birkenheuer Miklós

Arad, strada Deák Ferencz 40 a.

în fața hotelului »Vass«.

Băcănie nouă.

Recomandă publicului prăvălia sa de coloniale și delicatose, înființată după experiența câștigată în cursul mai multor ani, și asortată întru tot corespunzătoare cerințelor timpului.

Are în depozit șuncă de Praga, costițe afumate, mezeluri, tot felul de delicatose, brânzeturi, șampanie fabricat francez și indigen, cognac, liqueruri. Fructe sudice, mandarine și mere de Tirol.

Telefon 890.

Asociațiune. — d. N. S. Aron despre Alcool. — d. Dr. Vesca despre Datini rede.

11 Iunie în *Archiud*: d. S. Pinteza despre Cultivarea pământului. — d. O. Savu despre Insemnătatea culturii și folcasele ei. — d. S. Chibulcutean despre Folosul timpului.

30 Iunie în *Stupini*: d. S. Chibulcutean despre Folosul timpului. — d. S. Pinteza despre Cultivarea pământului. — d. I. Pop despre Lux.

INFORMAȚII.

ARAD, 2 Martie n. 1912

— **Parastas pentru Gozdu.** Ni-se scriu scriu următoarele: „Duminecă” în 12 (25) Februarie s'a celebrat și în Cluj, la biserica gr.-ort. română, după sfânta liturgie, parastasul obișnuit, pentru odihna sufletului marelui Emanuil Gozdu. Răspunsurile le-a dat corul universitarilor, instruit de stăruitorul dirigent Andrei Ludu. Tinerimea universitară nu a prea dat importanță, cu care e dator ori ce Român, memoriei marelui bărbat, și mulți au lipsit dela parastas. După sfârșitul pătrunzătorului cântec funebrel: Cu sfinții odihnește, cântat de corul amintit, d. Ioan Solomon student medicinist a dat ascultătorilor lămuriri asupra felului cum simțea și cum era în viață Emanuil Gozdu. A amintit între altele nemărginita dragoste ce o avea fericiții în Domnul față de neamul său zicând, pe când mulțimea îi striga „Trăiască Gozdu”, că „Numai până atunci să trăiești, până trăiești pentru națiunea mea”. Cred că mulți dintre tinerii universitari ar fi avut lipsă de comunicările ce le-a dat d. Solomon cu multă putere oratorică”.

— **Nouii protopopi români.** În consistorul plenar din Caransebeș a fost Joi confirmată, cu majoritate de voturi, alegerea protopopilor *Dr. Gheorghe Dragomir* (Biserica-albă) și *Augustin Ghilezan* (Ciacova).

Felicitările noastre!

— **Jean Richepin la București.** Vineri seara cu trenul de 6 a sosit la București marele poet francez Jean Richepin, să țină câteva conferențe.

Richepin a fost întâmpinat la gară de către dna Charles Blondel, soția ministrului Franței în România, dna Stephanica Fălcoianu, dna Caribolu, principele Barbu Știrbey, d. C. Dissescu, d. Ion Procopiu din partea „Sindicatului ziaristilor” poetul Cincinat Pavelescu, din partea „Societății scriitorilor români” d. Radu R. Rosetti, din partea „Societății autorilor dramatici”, d. Rosetti-Bălănescu, senator. Després, atașatul militar al Franței, contele Grandjen, Briol, Savel, Eftimiu, d-soarele Bernard, d. Ionel Protopopescu, Pake, numeroși ziaristi, intelectuali, studenți etc. etc.

În numele „Societății scriitorilor români” a vorbit d. C. Pavelescu salutând în Richepin personificarea gloriei franceze, în numele „Sindicatului ziaristilor” a vorbit d. Ion Procopiu, iar d. Radu Rosetti în numele „Societății autorilor dramatici”.

Poetul petrece în București împreună cu soția sa.

— **„Reichspost” confiscat.** Din Viena se telegrafiază că numărul de azi dimineață al ziarului creștin-social „Reichspost” a fost confiscat. Acest număr reproduce un discurs rostit la o adunare creștin-socială, în care procuratura a descoperit „agitatie”.

— **Presa germană despre arta românească.** Ziarele din Berlin publică amănunțite dări de seamă asupra secțiunii românești dela expoziția de artă „Die Frau in Haus und Beruf” din grădina zoologică.

Toată lumea e plină de admirațiune pentru broderiile și celelalte lucrări de artă expuse de Maj. Sa Regina. A. S. R. Principesa Maria și doamnele din înalta societate bucureșteană.

Pe lângă superioritatea lucrărilor expuse în secțiunea românească, ziarele pun în evidență importanța misiunii sociale a M. S. Reginei și A. S. Principesei Maria.

— **Regele Petru la Maj. Sa.** În Belgrad s'a răspândit șovăni, că cu ocazia vizitei făcute de către marele duce Andrei Vladimirovici la Viena s'ar fi pus la cale și o întrevvedere între regele Petru al Serbiei și împăratul Francisc Iosif al Austriei. Această întrevvedere însă nu se va face nici la Viena și nici la Budapesta, ci în altă parte a Austriei ce se va determina mai târziu.

— **Români îngropați sub dărîmăturile unei clădiri.** Din Cernăuți ni-se scrie: O mare nenorocire s'a întâmplat în Cernăuți, capitala Bucovinei. Miercuri în 28 Febr. s'a prăbușit o parte din zidul magistratului, care este așezat aproape de piața principală. Tocmai în momentul când trecea pe dinaintea clădirii societatea pompierilor români „Junimea”, deodată căzu balconul cu o parte din zid. Cauza prăbușirii este urmezeala care a tot scobit în zid, până ce în fine a trebuit să se prăbușească. Sub zidurile dărîmate au fost îngropați doi membri ai susnumitei societăți: cunoscutul și brăvul conducător *Facari* și *Vichentie Jemne*, cari grav răniți au fost transportați la spital. Altele vre-o cinci persoane au fost numai ușor vulnerate. Mare ne-a fost surprinderea când consilierii comunali, în frunte cu conducătorul lor *Cesar Scalat*, cari se aflau din întâmplare la o ședință în etajul II, au căzut la pământ fără să li-se întâmple ceva. J. T.

— **Un triumf al științei medicale.** Cetim în „Les Dédats” din Paris: Doctorul Bertram Alden, chirurgul șef al spitalului orașului San-Francisco, a făcut un mic tur de forță care merită să rămâie celebru în analele profesiunii sale. El s'a operat singur de apendicită; operația a reușit pe deplin: medicul și bolnavul se găsesse deopotrivă de bine. Înainte de a procedea la acest harikiri și-a anesteziat coloana vertebrală; așa el n'a avut dureri. Dar dacă această circumstanță micșorează puțin eroismul său, ea nu scade nimic din lămurirea și istețea doctorului. Trebuie multă icsusință ca să lucrezi așa de bine într-o poziție incomodă și sub un unghiu care nu e obișnuit. Interviuat asupra motivului care l'a hotărât la această performanță, d. Alden a declarat că n'a făcut-o din cauza neîncrederii față de confrății săi. Probă e că le-a permis să intre în camera de operație și în sfârșit să-i schimbe cusătura. Dar, el a venit să se opereze singur pentru ca să arate că lasă neatins pacienții toate facultățile și că, prin urmare, dacă boala are o situație convenabilă, pacientul se poate opera fără concursul nimănui. E un triplu avantaj. Operația costă puțin, e făcută cu îngrijire și poți avea prilejul să vezi că nu e făcută fără nevoie.

— **Dela Academia română.** Din București ni-se scrie că ieri, Vineri, d. N. Iorga a citit o comunicare deosebit de interesantă la Academia română despre: *Cărți tipărite și netipărite în colecția lui Gheorghe Asachi. O nouă contribuție la istoria literaturii române în secolul XIX.*

— **Educația populară și activitatea extra-școlară.** La corul de studii sociale al partidului liberal din București a vorbit Miercuri d. Gh. Adamescu,

cunoscut profesor și scriitor, despre problema educației populare din România și activitatea extra-școlară.

În cea dintâi parte a conferinței sale d. G. Adamescu a examinat starea generală a învățământului primar, care, spune d-sa, a corespuns în totul sacrificiilor făcute. De unde la 1868 când budgetul general al statului era de 78 de milioane și ministerul de instrucție avea 9 milioane din cari numai 700 mii lei alocați pentru învățământul primar, la 1910 budgetul ministerului de instrucție era de 30 milioane din cari 7 milioane erau destinați învățământului primar.

Dar momentul dezvoltării învățământului primar este în 1900 când învățătorii întruniți în primul lor congres, hotărâse a se pune bazele unei legi pentru cultura poporului. Din acest an încep a se înființa numeroase școli de adulți, biblioteci și teatre la sate, în sfârșit aceea ce mai pe urmă s'a numit activitate școlară.

Roadele acestei activități au fost frumoase și ele ne-au permis să ne prezintăm cu o situațiune destul de bună la congresele internaționale de mai apoi.

La a doua parte a conferinței sale, conferențiarul arată rostul educativ al învățătorului la sate. Afirmă că în Franța, în fruntea societăților pentru educația poporului sunt și oameni politici savanți sau de diferite alte meserii. La noi la sate, rostul pe care îl au aceste persoane, nu-l pot îndeplini decât preotul și învățătorul și că prin urmare activitatea extra-școlară atât de necesară pentru populația rurală n-o pot îndeplini decât preotul sau învățătorul.

Se spune adeseori că prin activitatea extra-școlară, învățătorul iese din cadrul activității lui școlare, conferențiarul susține însă că activitatea extra-școlară are o importanță pur socială și citează numeroase cazuri de învățători cari sunt tot așa de buni căsuți și cari depun multă sînguință pentru activitatea extra-școlară. A terminat arătând că la 1899 procentul știutorilor de carte la sate era de 15 la sută, iar la 1909 procentul a crescut la 34, deci un cuvânt mai mult că activitatea extra-școlară nu împiedecă întru nimic activitatea școlară a învățătorului.

— **Lupta pentru pământ.** „Foaia Poporului” anunță: Un Sas din Sibiu a vândut un loc mare altui Sas. Acesta a împărțit locul în părțile și l-a vândut la mai mulți Români dintr'un sat învecinat. Din cauza aceasta toate gazetele săsești, și cele de zi, scriu cu multă înverșunare în contra la al doilea Sas, pentru că a îndrăznit să vândă pământ mor Români. Ei privesc lucrul acesta ca o vânzare de neam, căci se întărește România. Am mai scris noi despre lupta Sașilor contra noastră. De data aceasta îi rugăm și pe Români încotă, să nu-și uite, că a vinde pământ străinului e o vânzare de neam, iar a cumpăra dela străin un câștig național.

— **Patru gemeni.** Ziarele bucureștene aduc știrea că o femeie română din Rădăuți, județul Dorohoi, a născut zilele aceste patru fetițe gemene. Și mama și copilele sunt deplin sănătoase. Numele fetei române, care încă odată mai mult ne întărește în credința puterii noastre de viață, este *Ioana Ilie Haldan*.

— **Revoltă militară în China.** Din Peking se telegrafiază că turburările au început a doua zi din nou. Soldații revoltați, nesupunându-se ordinelor ofițerilor, au pernit din nou în cartierul negustorilor jăfuind prăvăliile și aprinzând casele.

Cete răslete au început să jefuiească centrului. Din Tientsin și Paotingfu se anunță deasemenea începuturi de revoltă. Se presupune că aceste turburări sunt provocate de agenții dinastiei de-tonate.

— **Răsboiul italo-turc.** Se anunță din Beirut, că un vapor comercial englez și vasul turcesc *Aessua*,

EUGEN JUNCAN

văpsește, curăță chemic și spală haine cu aburi. — Prețuri ieftine! Lucrări excelente!

ARAD, JÓZSEF FÓHERCEG-ÚT Nr. 9.

poate convinge ori și cine despre acest adevăr ce ridică practicitatea acestei invenții singura firmă **Leptor János**, fabrică de articole de fier și lăcate. Budapesta, N. Str. Asztalos Sándor 16.

x **Aviz!** Rog pe on. intelectuali și proprietarii de gramofone români, să binevoiască a-mi comunica titlul diferitelor cântece de lume și bisericesti, dansuri și piese humoriste. Li rog totodată să-mi comunice și adresa artiștilor români, fanfarelor și corurilor deoarece voiesc să trag pentru gramofon câteva sute plăci românești. Corurile, orchestrele și fanfarele capătă onorații. Rog a mi-se răspunde la adresa: **Tóth József** ciornicar, atelier de gramofone și plăci **Seghedin. Piața Dugonics 11.**

Mulumesc înainte, pentru acest serviciu. Cu stimă **Josif Tóth.**

x **Adolf Nadler**, fabrică de oroloage pentru turnuri, **Budapesta VIII. str. Prater 2.** O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați lifestează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele livrate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

x **Seminarul juridic Dr. Geréb**, Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

x **Gustav Tátray** — Oradea-mare, str. Rákóczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

x Numai sămânțe de a lui **Mauthner** târguiesc economii și grădinarii, cari să știu eugeta bine asupra lucrului; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftine, pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Nicolae Anca, Chisfalău. Foia întrebata nu mai apare. Poți comanda foie economică „**Tovărășia**”, Szászváros, sau „**Albina**” București (România). Cere câte un număr de probă.

Redactor responsabil: **Iulia Giurgiu.**

„Tribuna” institut tipografic, **Nichin și cons.**

Mosneagul zăbind fețele cari îi priveau, atinse respectuos cotul lui Pierre și îi vorbi.

Contele Bezukhow era așa de adâncit în gânduri, încât nu pricepu multă vreme ce i-se spune. În sfârșit, el privi în direcțiunea Rostowilor și când o recunoscu pe **Natașa** el se lăsă trit de prima impresiune și dete fuga spre trăsura. Dar după ce făcu câți-va pași, el se opri.

Natașa, cu capul afară din portieră, îi zimbea cu săgălmicie.

— Dar vino, Pierre Cyrilici... De mult te-am recunoscut!

Strigă ea întinzându-i mâna. Cum te afli pe aici? Și de ce în așa îmbrăcăminte?

Pierre luă mâna pe care i-o întindea ea și-o săruti cu stângăcie în vreme ce trăsura mergea.

— Dar ce ai, conte? îl întreabă dna Rostow cu un aer de surpriză simpatică.

— Ce? ce? de ce?... Nu mă întrebați nimic, zise Pierre care simțea ațintită-i asupra-i privirea voioasă și strălucitoare a **Natașei**.

— Rămâi la Moscova?

Pierre nu răspunse numai decăt.

— Dacă rămân la Moscova?... Da, rămâi. Adio!

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

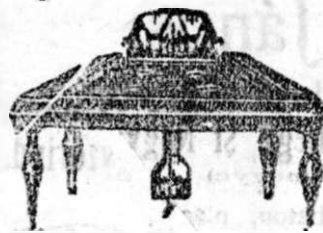
BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«).

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rate. — Gramofone cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimite gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Un milion de viață de vie

pentru altoit

„RIPARIA PORTALIS”

(Glorie de Montpellier) se află de vânzare la prețul **Petru Pelle** din **Miniș** (Ménés) com. Arad.

— Ah! cât aș vrea să nu fiu femeie! strigă **Natașa**. Aș rămânea cu dta... și ce bine ar fi! Mamă, dă-mi voie să rămân aici!

Pierre aruncă o căutătură distrată asupra **Natașei** și voi să-i spună ceva, dar contesa îl interrupse.

— Mi-s'a spus că ai asistat și dta la bătălie.

Dar **Natașa** îi tăie vorba.

— Dar ce ai, conte? Ce schimbă pari!

— Ah! nu mă întrebați, nu mă întrebați nimic: nu știu nici eu, ce-i cu mine... mâine... dar nu, adio, adio...

El se îndepărtă dela trăsura și merse iar pe trotuar.

Natașa îl urmări încă multă vreme cu zîmbetul ei voios, mângăios și cam săgalmic.

XLII.

În noaptea de 1 Septemvrie **Kutuzow** porunci armatei rusești să bată în retragere prin Moscova, pe drumul dela **Riazan**.

Cele dintâi trupe o porniră la drum noaptea: ele înaintau încetșor, în ordine, dar în zori de zi, pe când se apropiau de **Dorogomiloff** ele zăriră înaintea lor de partea cealaltă, masse de trupe ce acopereau toate străzile și pasajele. Și o agitare fără de seamăn stăpâni armata. Cu toții se aruncară pe pod, în vad sau

AVIZ!
Am onoare a aviza onoratul public, că a sosit în mare transport apa minerală de **malnaș** cea mai plăcută apă pentru vin.
Cu stimă
Rubinstein Mór, Arad.

Oleu curat de sămânță de Iudae, pentru mâncat. Se capătă pentru revânzătorii dela **Lengyel Sándor, Pankota**. La dorință trimite mostre și oferte pentru prețuri.

Singurul compactor român!

Am onoare a înștiința onor. public din Arad și provincie, că mi-am aranjat atelierul cu cele mai moderne mașini și material. — Execut pe lângă prețuri moderate: cărți bisericesti, (Evangelii, etc.) cărți școlastice, cărți comerciale, tot felul de proto-coale, cărți de legi, cărți pentru biblioteci și totfelul de lucrări atingătoare de aceasta branșe. — Sperând, că onoratul public mă va cerceta și încuraje cu comanda, am ramas cu deosebită stimă:

IUSTIN ARDELEAN,

LEGĂTOR DE CĂRȚI.

ARAD, WEITZER JÁNOS 13.

(Vis-à-vis de postă)

prin bărci, iar **Kutuzow** trecu de cealaltă parte a **Mos-covei** pe căi piezișe.

În vremea aceasta, la 2 Septemvrie, pe la ceasurile zece înainte de amiază, **Napoleon** se ținea în mijlocul armatei pe dealul **Poktonaia** de unde contempla spectacolul din fața sa.

Dela 26 August până la 2 Septemvrie, dela **Borodino** până la intrarea Francezilor la Moscova, era o vreme frumoasă, una din acele vremi de toamnă care fac totdeauna admirațiunea oamenilor.

Și vremea aceasta îi surprinse pe francezi la Moscova, la 2 Septemvrie, ceasurile zece înainte de amiază. Splendoarea zilei era feerică. De pe dealul **Poktonaia**, Moscova se vedea întreagă cu fluviul, grădinile și bisericile ei, și părea a trăi din viața ei proprie; iar cupolele scînteiau la razele soarelui ca tot atâtea stele.

La vederea acestui oraș curios, de-o arhitectură bizară, **Napoleon** simți acea curiozitate puțin invidioasă și neliniștită, pe care o simt oamenii când li-se descoperă o viață nouă, necunoscută de ei. Din locul unde se afla, el vedea viața orașului și simțea parcă respirînd acel corp frumos.

(Va urma)

AVIZ! Avizez on public, că **ATELIERUL DE SPĂLAT RUFEE ȘI DE CURĂȚIT** de sub firma **BETTELHEIM K UTÓDA** din strada **AULICH LAJOS 2**, — l-am renovat, introducând **MAȘINI ȘI MOTOARE** necesare, prin cari pot satisface tuturor cerințelor — schimbând cu această ocaziune și personalul. — Conform cerințelor moderne, necruțând nici o jertfă materială, am nizuința ca să-mi asigur și pe mai departe sprijinul on. public. Ori-ce lucrare o execut la timp și prompt Ori-ce specialitate, fie cât de migăloasă și fină, trusouri dantele etc. le curăț admirabil. **PENTRU TRANSPORTAREA RUFELOR** am la dispoziție oamenii mei, cari aduc și duc albiturile gratuit. — Comande din provincie se execută la timp. — Cu deosebită stimă:

Telefon 851.

Văduva FISCHER LIPÓT,

Arad, str. **Aulich Lajos Nr. 2.**

De dat în arândă.

O casă cu prăvălie, trafică și licență de beutură lângă drumul de țară e de dat în arândă pe 3—6 ani.

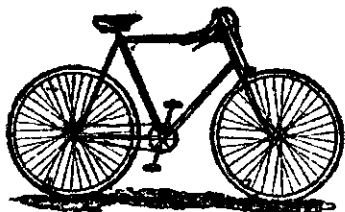
Doritorii să se adreseze lui

Zenovie Hodis,
comerciant în Marosborsa.
(Berzova, Comit. Arad.)

BICICLETE

de renume mondial:

**THE CHAMPION
și PREMIER**

cu osie campanilă,

roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körút 41.

Magyarország: Boross-tér 4 și în București, Margit-körút 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

In grădina de iarnă a „Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului Public i-se servesc mâncări și beuturi, de cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pretenții. — După teatru se capătă cină caldă.

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

In cafenea se poate lua asemănător după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: **Augustin Csérmák,**
hotelier.

PEPINIERELE VÁSÁRHELYI & HAIDU BIHARDIÓSZEG.

Un milion vițe americane altoite cu și fără rădăcini de 1 an și 2 ani.

Cultivează și liferează cele mai alese soiuri: Române, Franceze și Ungare — Serveste cu cele mai renumite vițe de Delaware producătoare de cel mai fin și bine plătit vin, recunoscut în lume. — Comandele se efeptuiesc prompt și în calitate inecștionabilă garantată, cu 30—40% mai ieftine ca la toate pepinierele din Ungaria și România.

Vițele noastre toate sunt autentice, selecționate, desvoltate, cu rădăcini mari și viguroase ca de 2 ani, lăstari crescuți peste 50—100 cm. și portaltioiul în perfecta stare a sănătății, după cum testează certificatul din Catalogul mai recent, care la cerere se trimite ori și cui gratis și franco. —

Este în interesul on. public, că fiind cererile foarte multe, să grăbească cu comenziile spre a putea avea varietățile dorite. La cerere sunt rugați a ne arăta adresa exactă și că în care ziar au citit anunțul nostru.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI” din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea >JACOBI<.

Numărul telefonului 23.

Ujj János,

stabiliment industrial de cement,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagygyzerind.
(Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântână, sobe, vâlaie de fier, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte de beton și planuri pentru poduri și construcție de fer și betonizarea trotoarelor.

JOAN TEJNOR

Timișoara-Fabric, Andrássy-u. 18.

Recomand numai fa

oricate de clasa primă ca: cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfeci de oțel, instrumente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădinar, șantaje; legături la curarea morșilor se efeptuiesc prin oameni esperți rabi de gumi, specialist pentru mânăstire, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări se efeptuiesc garanție de oameni esperți.

Gine voiește

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

Greciun & Voda

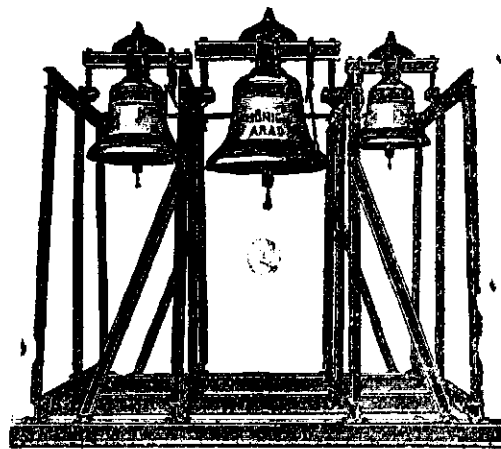
din Lușoș,

care dispune de căzării mari proprii în Bănat și Ardeal.

Friederic Höning

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiși etare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare, clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimit gratuit și porto franco.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu olei brut, dela 4—100 HP.

Motoarele mele patentate au regulator central și mecanism de așezat cu mâna. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros neplăcut. —

Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

Surányi Viktor,

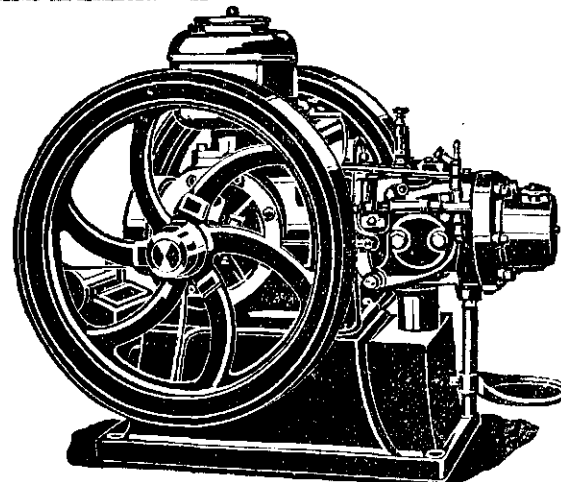
inginer-mechanic diplomat.

Budapest, VI., Lázár-utca 18.

(Indărățul Operei.)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.

Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

Mill-Telep mai multe milioane de altoi de viță de vie în NAGYÖSZ.

Cea mai mare școală de pepinărie de viță din Europa medie.

Catalog gratis.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestel stări ingrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să și încredințeze fără teamă, fără șială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții staturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.-ului PALOCZ, medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Körut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletului i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda lui proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilice boalele de țevă, bășică, nervi și șira spinării, încetururile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spalmă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și odire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înălătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite încheia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m. Tratament și cu Salvarsanul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Noembrie IV., Muzeum-körut 13.

Patentatură originală din Suedia.

„ROBUR“ motor cu olei natural în urma multiplelor calități este cel mai bun dintre toate motoarele de acest fel având o putere de 2-300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!
Lucru neintrecut de ieftin!
Îl recomandăm poentru:
mori-, ateliere industriale și la toffelul de mașini agricole.
Spese la cias după fiecare HP. 1 1/2 fl.
Nu este supus supravegherei finanțelor!
Se vinde și în rate! Garanție deplină!
Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.
Catalog la cerere trimis gratis.

Landler Ödön, Motortelepe, Budapest, Lovag-u. 2.

Vânzare de altoi de viță

de vie nobilă și pomi altoiți.

Cine voiește să aibă o grădină frumoasă de viță de vie ori poame, să se adreseze cu încredere la pepinaria condusă conform cerințelor științifice a lui **Vityé Miklós, Ős-Gsanád, Torontálmogyo.**

unde se află altoi nobili de pomi și diferite specii de viță de vie nobilitată și americană.

Pentru dessert: meri, peri, cireși, pruni, vișini, perseci, ringlote și nuci. — Prenotări pentru toamnă și primăvară primesc ori și când.
Catalog ilustrat trimis franco și gratuit.

Telefon 982.

Balog Sándor,
cárnățarie și depozit de șuncă de Praga.

Budapest, VII, Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

calitatea cea mai bună, fără os, care e cea mai preferabilă comercianților, — putându-se tăia excelent.

Recomandă diferite soiuri de cărnățării cu prețuri ieftine — Catalog trimite gratuit.

Salon de haine bărbătești
J. Schneider, Sibiu
Hermannsplatz 8, etagiul I.
Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Cluj — Kolozsvár, Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plățire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

Are în depozit plane: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl. Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței. Efectuează reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acuratețe.

10 ani garanță și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

ARAD, WEITZER-U. 13.

D-na SZALKAI ÁRMIN

lucrează în timpul cel mai scurt în atelierul său de **BRODĂRII ȘI ALBITURI**, trusouri complete pentru femei, bărbați și copii, lucrate artistic și cu gust. — Brodării albe și colorate, lucrări cu aur, albături, batiste, servete, millienuri, perini pentru divan, se află gata și se vând cu preț ieftin, — se află și nelucrate. **Domnișoare se primesc spre Instruare.**

Oltoiri de struguri

expediază, garantând de soiuri vită americană, netedă și cu ră-

dăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Kakillómenti első szőlőboltvány-telep

Proprietar: **Caspari Frigyes**, Medgyes 16 (Nagykakillómenty).

Postfiți și cereși prețuri curente ilustrate.

Din prețul curent se pot ceta scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

OH DOAMNE

Mă 'nădușe afurisita de tusa!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR” gyógytár
Budapest, VI., Váci-körút 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

„Pastilele lui Egger” m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Gyorok la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — O.-Pécska: Ioan Rocsin. — Símánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Fűredi Ede örök.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GAURITE**, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

„RADIÁL”

societate pe acții pentru construirea de mori. (Malomépítészeti részv.-társaság.)

Adresa telegrafică:
Radiale Budapest.

Budapest, VI., Szabolcs-utca 6. SZ. Telefon: 125—23.

Pe baza celor mai bune recomandării dela morile ungurești austriace și streine, precum și în baza multelor referențe

Recomandăm:

Sitele-Radial, model 1911,

cari se află de potrivite la

ori-ce măcinat și acoardă multe avantaje

prin faptul că se poate regula după plac, pentru diferite trebuințe. — Catalog și deslușiri gratuit.

Expediție repede!

Mașini, piese pentru mașini, garnituri complete pentru mori și hambare, mașini pentru curățirea acestora, mașini de transport precum și garnituri de transmisie a energiei.

Ioan Kallap

industrie de ceară și turtărie mare.
Arad, Strada Deák Ferenc 6.
 Casa proprie. Telefon 863.

I-și recomandă luminile și toate obiectele în acest ram pentru biserici și alte scopuri.
Eptropiile și vânzătorii primesc rabat mare.

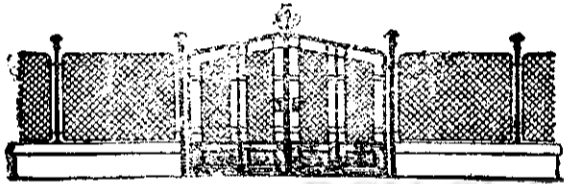
Pásztori Sándor,

fabrică de împletituri, matrațe din sârmă și rolete de fier.

Brașov-Brassó, Strada Spitalului 32.

Orilaje și porți fabricație proprie, execuție simplă și frumoasă, matrațe din sârmă cu rame de fier ori lemn, paturi de închis cu matraț cu arcuri, cea mai bună calitate. Împletituri și grădele pentru mori și fabrici, pentru scopuri economice și de gospodărie. — Coșuri de sârmă, gratate, sârmă împletită, ob'oane, cotețe și alte lucrări de brânse, se execută pe lângă prețurile cele mai ieftine.

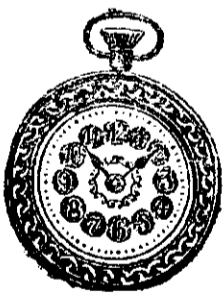
Catalog ilustrat gratuit și franco.

Ceasornice, giuvaere, gramafioane, și plăci

se pot cumpăra pe lângă garanție de 10 ani, cu prețurile cele mai ieftine din întreaga țară, fie chiar și pe rate, la marele depozit alui

Tóth József,

ceasornicar și giuvaergiu.
Szeged, Dugonics-tér 11.

Reparații cu garanție de 5 ani se fac ieftin.
 Catalog ilustrat trimis gratuit.
 — Nenumărate scrisori de recunștință. —
 Revinzători se caută.

Mutare de prăvălie!

Am onoare a aduce la cunoștința on. mei mușterii, că mi-am mutat

PRĂVĂLIA și CROITORIA

de haine englezești și haine militare
 în strada WEITZER JÁNOS (vis-à-vis de poștă).
 Cere și pe mai departe sprijinul on. public. — Cu stimă :

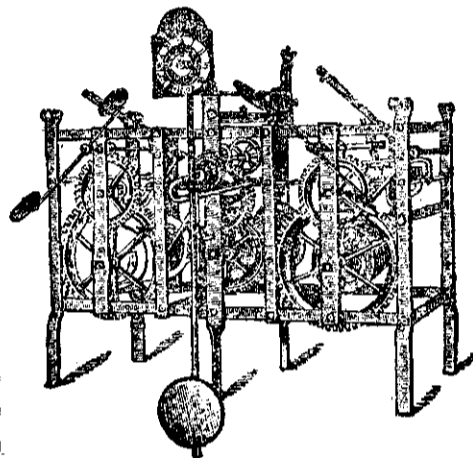
Karácsonyi Márton

croitor militar și civil.

Papp K.

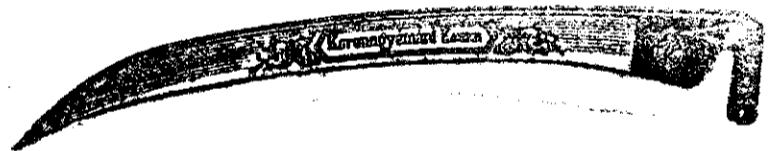
orologer de turnuri, lăcătuș artistic, de zidiri și mașini și lucrări de aramă.

Temesvár-Gyárváros,
 Fő-utca 34.

OROLOGE DE TURN
 construcția ce mai nouă și solidă pentru biserici și școli, precum și reparaturile astorfel de orologe să efectueze conștiențios și ieftin. Preliminare de spese gratuite.
 Pregătește Mașini pentru fabricarea de ghiață, pentru răcire, aparate de ars rachie și fabricarea berei, a paducte de mare presiune și reparațiile necesare, cu prețuri ieftine. La privirea lucrării se prezintă pe cheltuiala sa.

Să ne credeți că este în interesul D-tră dacă comandați coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și moi nu se găsesc între ele.
Pentru trăinicia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10
 Prețul : 1 buc. 1-80 1-90 2.- 2-20 2-40 2-50 2-60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comandele se pot face prin trimiterea banilor înainte sau pe lângă rambursă la **Lengyel Testvérek** magazin de coase „Koronagyémánt”
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

KIKTA ISTVAN, atelier de pictură
Budapest, VIII. Koszoru-u. 17
 Imi iau îndrăzneala a atrage atențiunea on. public asupra atelierului meu de pictură de sticlă.
 Ca specialist fac geamuri de biserici, verande și sufragerii.
 Mai departe plumbuit de artă, gravuri pe sticlă și rame de aramă, precum și alte obiecte în brânse această.

Mizera József,

măiestru zidar diplomat.
Biroul: Arad, Ilona-utca 34.

Primește totfelul de lucrări de brânse pentru edificii, precum și efeptuirea de planuri și expres-nota sau preliminări de spese atât în localitate cât și în provincie. — Tot acolo se pot cumpăra uși și ferestre vechi.

Nou atelier de dulgherie

Am onoare, a aduce la cunoștința On. public că am deschis atelier de dulgherie și măsar în Arad, str. Wesselényi Nr. 1. Iau spre lucrare totfelul de lucrări la edificii, mobile, portale și aranjamente de prăvălii, executându-le conform tuturor cerințelor moderne, cu prețuri ieftine.

Rog sprijinul On. public

Papp János, măsar și dulgher
Arad, str. Wesselényi 1.

Firmă Românească!!

Recomandăm on. public românesc

Salonul nostru de croitorie,

bogat aranjat cu totfelul de ștose din patrie și străinătate, precum engleze, franceze, scoțiene etc.

Lucru solid, punctuos și pe lângă prețuri moderate.

La dorință călătorim pe speșele noastre și în provincie la on. noștrii mușterii.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public românesc, suntem cu toată stima:

Petricaș și Anca,

creitor,

(Cluj) Kolozsvár, str. Kossuth L. Nr. 24. et. I.

Fabricant de cuptoare de lut.

SCHÖN JÓZSEF, Lugos

Szt. István-u. 36. Kossuth-u. 21.

Atrage atențiunea on. public că primește pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fert cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

În fabrica de mașini a Căilor Ferate Ungare se pregătesc cele mai nouă și moderne

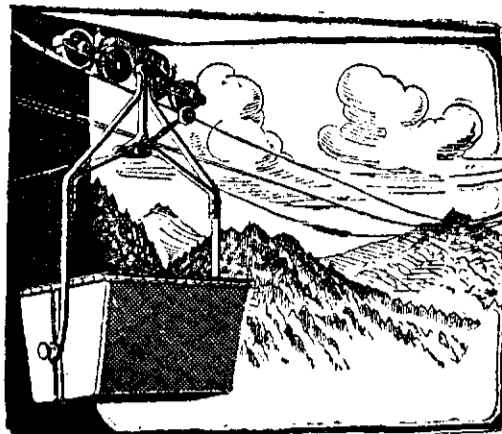
GARNITURI DE TREERAT

construcții de oțel cu locomobil presiune de 10 cai putere. Cele mai nouă sisteme de motoare cu benzin. Foarte ieftine locomobile cu gaz, locomotive, pluguri cu vapor, mașini jumătate stabile și compound. — Fabricațiile fabricii de mașini agricole din Losonc, societate pe acți: Mașini de sămănat »Losonci-Drill« cilindrice. »Record-Drill« cu lingu ă și »Record II.« patentat. — Site pentru bucate sistem Kalmár Garnituri pentru mori, pluguri de Reșița, grape, sape pentru sfeclă. — Fabricațiile: International Harvester Company of Amerika Mc. Cormick Deering Milwaukee, precum mașini de cules, de strâns, de cosit. Grape cu dinți arcași sistem Mc. Cormick. Cară pentru aruncarea gunoiiului sistem Corn. King. Presse de fân și mașini, universale de măcinat. — Trimite despre toate catalog ilustrat

WALDER ARTHUR,
ARAD, Ferenc-tér 1/b. Telefon 87.

Fabrica de mașini LAUFER JÓZSEF,

BUDAPEST,
VI., PALOTAI-UT 15—11.

Linii funiculare, șghiaburi de precipitat vagoanele pentru mine, osii de transmisii brevetați »Balon«, cângi automate de descărcat, macazuri, mașini de remorsaj cu lanțuri sau frânghii. Aranjamente Skips și de încărcat, elevatoare și transportoare, etc.

Telefon 387.

Braun N. Antal

Arad, Boros Béni-tér 7. (casa proprie)

Recomandă depozitul său bogat asortat cu

văpseli și material pentru zidit

în atenția domnilor cari voiesc să zidească. Atrage atenția mai departe asupra varului de prima calitate, cement, țiglă, țevi de beton, praf de piatră, împletituri de trestie, table de cement pentru pavaj. — Productele fabricii sale de ghips din Baia de Criș le ține acuma în depozit desfăcându-le cu prețuri foarte ieftine. — Cere sprijinul on. public:

Cu stimă: **BRAUN N. ANTAL**

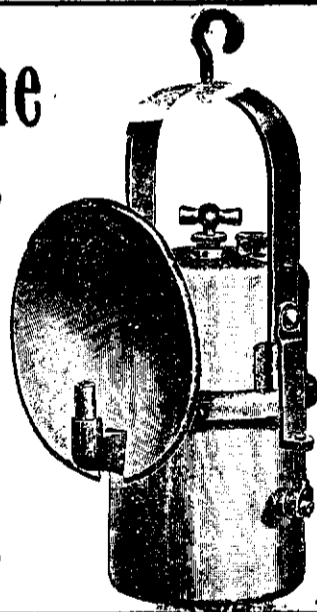
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

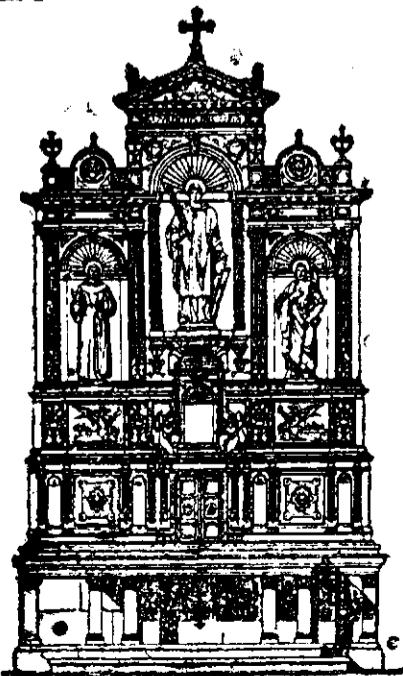

Bittenbinder József,

sculptor și arhitect de altare,
Temesvár-Józsefváros,
Bonác-utca 16 sz.

Face totfelul de mobilier de biserică, așa ca: Iconostase și altare, statui de piatră și lemn, amvoane și scaune de spovedanie, Siciul Domnului, Grota Mariei de Lourđ, cristelnițe, icoane de stațiune, sculptură în relief sau pictură, străni, pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează. Preț-curent, preliminar de speșe și planuri gratuite. — Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

FILIALA FABRICEI DE GHETE „ANATOMICE” MOSKOVITS

Telefon 218.

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 18.

Telefon 218.

Extras din catalogul de ghete de primăvară:

Ghete bărbătești din cherau brunet cu baiere	— — — — —	Cor. 10.—
» » » » » » americani	— — — — —	» 13.—
» » » » » » cu nasturi,	— — — — —	» 17.—
» femelești » » » » » » abbè	— — — — —	» 7.50
» » » » » » spangnis	— — — — —	» 7.50
» » » » » » culoare galbenă deschisă, americani	— — — — —	» 17.—
» » » » » » jumătăți, din cherau brunet cu nasturi	— — — — —	» 10.—

Diferite calități de ghete bărbătești și femelești:
Cor. 10.—, 13.—, 17.—, 22.— și 28.—

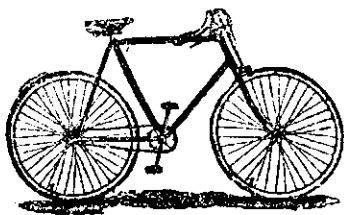
Ghete pentru copii și fetițe dela 1.50 până la 13.— Coroane.
Prețuri solid fixate! Ghete comode și tari!

EXECUȚIE DE PRIMA CALITATE!

Cele mai bune fabricații de
PUȘTI de VÂNAI
puști flobert, revolvere și piștoale
Buldog, pecum și totfelul de gloanțe
și praf de pușcă, cu prețuri ieftine.

Cele mai excelente fabricații de
MAȘINI DE CUSUT
pentru familii și industrie.

BICICLETE
să căpătă cu prețurile cele mai
ieftine și pe lângă plătiri con-
venabile în rate.

Mândria oricărei gospodine
este pâinea bună și fru-
moasă! în locul dospirii in-
delungate și frământării obo-
sitoare, este de recomandat
mașina „IDEAL” pentru
dospirea și frământarea pâ-
nei, premiată în mai multe
rânduri, la expoziția de lucruri
casnice din Timișoara 1908 distins cu »Medalie de aur» și »Diplomă».

Toate aceste se pot comanda dela
KALENDA JÁNOS
Nagyvárad, Piața Szent László-tér.

Cum să ne apărăm contra durerilor de stomac ?!

Contra durerilor de stomac, foarte lăpăte în timpul mai nou între ome-
nire, trebuie să ne apărăm dela început, folosind spre acest scop

Nectarul Dr. Engel

căei, un stomac sănătos și o bună mistuire, formează fundamentul unui corp
sănătos. Cine dar vrea să-și mențină sănătatea până la adânci bătrânețe,
se întrebuințeze

Nectarul Dr. Engel

renumit în urma succeselor de până acum!

Acest nectar compus din diferite sucuri aromatice și vin, exercită în
urma compoziției sale o influență binefăcătoare asupra mistuirii, e asemenea
unui licheur de stomac, ori vin de stomac și nu are absolut nici o urmă
sticăcioasă. Sănătoși și bolnăvi pot așadar lua Nectar fără a-și strica să-
nătatea. Nectarul ajută cu o întrebuințare rațională la mistuire și la formarea
sucurilor

Astfel se impune tuturor, ce voiesc să aibă stomac sănătos, întrebuințarea

Nectarului Dr. Engel

„Nectar”-ul este un excelent mijloc întâmpinarea catarului, sgtcriurilor
durerilor de stomac, a mistuirii anevoioase, și a greței. Se mai întrebuințează
contra contipației, a colicei și a palpitației de inimă. Aduce somn și apetit,
fiind bun contra insomniei, indispoziției durerilor de cap și acceselor ner-
voase. Folosit în cercuri mai largi s'a constatat că aduce veselie și poftă de viață.

NECTARUL se poate cumpăra în sticle de 3 și 4 coroane în
farmaciile din Arad, Ujarad Ologovác, Györök, Ménes, Paulis, Lippa,
Hideglut, Vinga, Székesut, Pécska, Torna, Világos, Egres, Nádas, Berrova
Orczfalva, Merczfalva, Sándorháza, Bogarcs, Szerb-Szt.-Péter, Perjamos,
Szemlää, Szárafalva Nagylak, Palota, Alberti, Mezőhegyes, Batonya, Marczib,
Dombegyháza, Kurtics, Uj-Szent-Anna, Pankota, Silingyia, Taucz, Szlatizaa,
Baja, Kaprucza, Bresztovác, Rékás, Gyarmata, Bruckenau, Zsadány, Szent-
András, Kis bec skerek, Mehala, Temesvár.

Păzițivă de Imitații!

Cereții expres „Nectar Dr. Engel”.

Nectarul meu nu e ceva miraculos. Are următoarea compoziție: Samos
300.0, Esența de vin 150.0, Sirop de micură 100.0, Vin roșu 100.0, Sirop
de cireșe 100.0, Sirop de fragi 30.0, Aromă de Veremít 30.0, Anis etc...
și 10.0. Aceste se mestecă.

Articole noi pentru orice sezon!

Prăvălia de modă englezească. — Angol-divat áruház.

Dej — Dés, (Comitatul Szolnokdoboka)

Cele mai frumoase articole pentru domni și dame, pre-
cum: blane, pardesie, cămăși pentru domni, pălării, berete,
ciorapi, cravate, batiște, geamantane, săculețe pentru dame
și ori-ce articole de călătorie.

Singurul magazin de ghete pentru domni și dame.
Prețuri fixe — solide.

Cu stimă

Lovass Zoltán és Társa.

Costume admirabile pentru domni.

Depozit pentru pălării prețuști, calitățile cele mai bune.

Românii replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul”

Însoțire economică
Elisabetopole—Erzsébetváros
(Kis-Küküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul”

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Prima condiție de renștră este de a folosi material solid!

Românii sprijiniți firmele românești că numai aceea ră vreau binele!

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29.349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE”

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: Parteniu Cosma, directorul executiv al „Albina”, și prezidentul „Solidarității.”

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE”

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, — contra accidentelor și contra grindinei. —

Toate aceste asigurări »Banca generală de asigurare« le face în condițiunile celea mai favorabile. — — —

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății. —

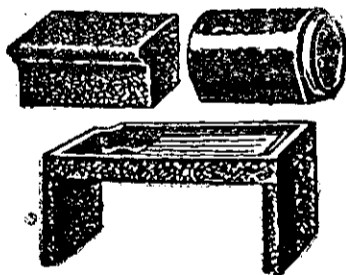
»Banca generală de asigurare« dă informațiuni gratuite, în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

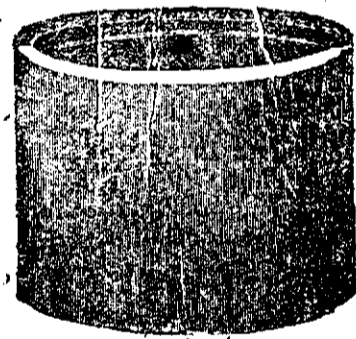
„Banca generală de asigurare”
Sibiu—Nagyszeben. Edificiul »Albina.«

Românii! Trimiteți băieții la cursul practic la altoit

Edificare ieftină!

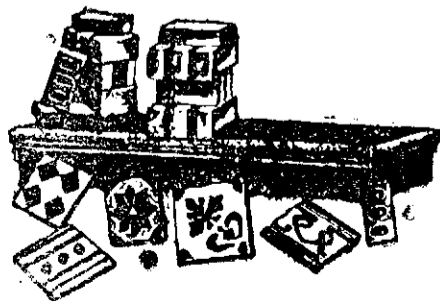

Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș facement, învălitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips, var stins ș. a. — Prețuri curenterimit gratuit.

IOSIF SIMICS,

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pietri.

Telefon 246. LUGOȘ, Strada Buziaș 37.